

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

**Методичні рекомендації
для самостійної роботи студентів
за навчальною дисципліною
«Психологічні та публічні аспекти усного перекладу
та міжкультурної комунікації»**

рівень вищої освіти
спеціальність
освітня програма:

другий (магістерський)
В11 Філологія
Усний переклад і міжкультурна комунікація (англійська та друга
західноєвропейська мова); Переклад (китайська та англійська
мови); Переклад (іспанська та англійська мови)

спеціалізація:

В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша-англійська; В11.065 Східні мови та літератури (переклад
включно), перша – китайська; В11.051 Романські мови та
літератури (переклад включно), перша - іспанська

Методичні рекомендації схвалено
на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша.
“27” червня 2025 року, протокол № 17

Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

 Олександр РЕБРІЙ

Методичні рекомендації погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземних мов
“30” червня 2025 року, протокол № 7

Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

 Анна КОТОВА

Харків – 2025

Загальні положення щодо організації самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних дисциплін і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна».

Університет має забезпечувати для здобувачів вищої освіти професійну підготовку на рівні кращих університетів світу, формування необхідних фахових і загальних компетентностей, зокрема: *вміння самостійно навчатися і критично мислити*

Самостійна робота включає: опрацювання навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань, науково-дослідну роботу.

Навчальний час, відведений на самостійну роботу студента денної та заочної форми навчання, регламентується навчальними планами та робочими навчальними планами.

Зміст самостійної роботи визначається робочою програмою навчальної дисципліни, методичними матеріалами, завданнями та вказівками науково-педагогічного працівника.

Методичні матеріали для самостійної роботи студентів повинні передбачати можливість проведення самоконтролю з боку студента. Для самостійної роботи рекомендується відповідна наукова та професійна монографічна і періодична література.

Контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу, є обов'язковим. Форми контролю визначаються робочою програмою навчальної дисципліни і можуть включати виконання контрольних робіт, включених до навчального плану, курсових робіт, індивідуальних завдань, тестів, розрахунково-графічних робіт, рефератів, винесення самостійно засвоєного матеріалу на підсумковий семестровий контроль (разом з матеріалом, що вивчався при проведенні аудиторних навчальних занять) тощо.

Зміст та організація самостійної роботи студентів за навчальною дисципліною «Психологічні та публічні аспекти усного перекладу та міжкультурної комунікації». Відповідно до навчального плану, загальний обсяг навчальної дисципліни для студентів денної та заочної форми навчання складає 3 кредити (90 годин) Обсяг самостійної роботи для здобувачів денної форми освіти складає 66 годин. Обсяг самостійної роботи для здобувачів заочної форми навчання складає 84 години.

Розподіл годин для самостійної роботи по темах

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Відмінності процесів усного та письмового перекладу Види усного перекладу та їхні порівняльні характеристики Загальні вимоги до якості усного перекладу	7	10
2	Характеристики процесу усного послідовного перекладу Психологічні та технічні труднощі усного послідовного перекладу	9	10
3	Роль перекладацького скоропису у забезпеченні якості усного послідовного перекладу/ Шляхи забезпечення якості усного послідовного перекладу	8	10
4	Характеристики процесу синхронного перекладу з аркуша (<i>sight translation</i>)	7	9
5	Психологічні та технічні труднощі синхронного перекладу з аркуша (<i>sight translation</i>)	7	9
6	Шляхи забезпечення якості синхронного перекладу з аркуша (<i>sight translation</i>). Синхронний переклад з аркуша (<i>sight translation</i>) як засіб підготовки до синхронного перекладу на слух (<i>simultaneous interpreting</i>)	7	9

№ теми	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
7	Характеристики процесу синхронного перекладу на слух (<i>simultaneous interpreting</i>): конференц-переклад (<i>conference interpreting</i>)	7	9
8	Психологічні та технічні труднощі синхронного перекладу на слух (<i>simultaneous interpreting</i>)	7	9
9	Шляхи забезпечення якості синхронного перекладу на слух (<i>simultaneous interpreting</i>). Характеристики інших видів синхронного перекладу: на слух з опорою на письмовий текст оригіналу (<i>sight interpreting</i>), естафетний переклад (<i>relay interpreting</i>), нашіптування (<i>chuchotage</i>)	7	9
		66	84

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Завдання 1 [1]	7	10
2	Завдання 2 [1], [2], [3], [4]	9	10
3	Завдання 3 [1], [7], [8], [9], [10]	8	10
4	Завдання 4 [1], [5], [6]	7	9
5	Завдання 5 [1], [5], [6]	7	9
6	Завдання 6 [1], [5], [6]	7	9
7	Завдання 7 [1], [11]	7	9
8	Завдання 8 [1], [12]	7	9
9	Завдання 9 [1], [13]	7	9
	Разом:	66	84

Вимоги до студентів:

1. В межах першого завдання студенти мають засвоїти відмінності процесів усного та письмового перекладу, розрізняти види усного перекладу та їхні порівняльні характеристики, а також загальні вимоги до якості усного перекладу.
2. В межах другого завдання студенти повинні усвідомити характеристики процесу усного послідовного перекладу і його психологічні й технічні труднощі.
3. При виконанні третього завдання студенти мають зрозуміти роль перекладацького скоропису у забезпеченні якості усного послідовного перекладу, а також шляхи такого забезпечення.
4. Виконання четвертого завдання вимагає від студентів усвідомлення характеристик процесу синхронного перекладу з аркуша.
5. За результатами виконання п'ятого завдання студенти мають засвоїти психологічні та технічні труднощі синхронного перекладу з аркуша.
6. При виконанні шостого завдання студенти мають усвідомити шляхи забезпечення якості синхронного перекладу з аркуша (*sight translation*) та його роль у підготовці до синхронного перекладу на слух (*simultaneous interpreting*).
7. В межах сьомого завдання студенти мають з'ясувати характеристики процесу синхронного перекладу на слух при перекладі конференцій (*conference interpreting*).
8. Наслідком виконання восьмого завдання має бути усвідомлення студентами психологічних і технічних труднощів синхронного перекладу на слух (*simultaneous interpreting*).

9. За результатами виконання дев'ятого завдання студенти мають поглибити власні знання стосовно шляхів забезпечення якості синхронного перекладу на слух (*simultaneous interpreting*), а також характеристик інших видів синхронного перекладу: на слух з опорою на письмовий текст оригіналу (*sight interpreting*), естафетного перекладу (*relay interpreting*) та нашіптування (*chuchotage*)

Форми контролю та критерії оцінювання. Завдання, винесені на самостійну роботу студентів, контролюються шляхом оцінювання їхніх виступів на семінарах, перевірки контрольних завдань, які студенти щотижня (до початку наступної лекції) здають на платформу *Moodle*, а також включаються в білети для оцінювання на семестровому екзамені. Критерії такого оцінювання наведено в Робочій програмі навчальної дисципліни.

Список літератури

Базова

1. Черноватий Л.М. Навчання усного перекладу. Розділ 6 у кн. *Методика викладання перекладу як спеціальності*. Вінниця: Нова Книга, 2013 (с. 252-316)..

Додаткова

2. Черноватий Л.М., Ганічева Т. В. Психологічні аспекти підготовки майбутніх перекладачів. *Вісник Харк. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна*. 2003. № 611. С. 224–227. 3. Механізми прийняття рішень в усному перекладі. *Українське мовознавство: міжвід. наук. зб.* – Вип. 40/1. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2010. С. 343–347. 4. Черноватий Л.М. Джерела труднощів у процесі перекладу та когнітивні моделі прийняття рішень в умовах невизначеності. *Харківська школа психології: спадок і сучасна наука*. Харків: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2012. С. 238–249. 5. Chernovaty L. & Kovalchuk N. Processes of translation and interpreting from a native into a foreign language: Psycholinguistic aspects. *Psycholinguistics*. 2020. 27(2). 344–360. DOI: 10.31470/2309–1797–2020–27–2–344–360 (Scopus, Web of Science). 6. Chernovaty, L., Djovčoš, M., & Kovalchuk, N. (2023). The Impact of the Source-Text Syntactic Characteristics on the Sight-Translation Strategies and Quality. *Psycholinguistics*, 34(2), 156-183. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2023-34-2-156-183> (Scopus, Web of Science). 7. Albl-Mikasa, M., & Kohn, K. (2021). Note-taking in consecutive interpreting. On the reconstruction of an individualised language. *Linguistica Antverpiensia, New Series – Themes in Translation Studies*. <https://doi.org/10.52034/lanstts.v1i.19>. 8. Dong, Y., Cai, Z., & Zhao, N. (2023). Speech errors in consecutive interpreting: Effects of language proficiency, working memory, and anxiety. *PLOS ONE*, 18. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0292718>. 9. Maulida, D., & Saehu, A. (2022). The Procedures of Consecutive Interpreting. *Linguistics: Journal of Linguistics and Language Teaching*. <https://doi.org/10.29300/ling.v8i1.6339>. 10. Chen, S. (2020). The process of note-taking in consecutive interpreting. *Interpreting*, 22, 117-139. <https://doi.org/10.1075/intp.00036.che>. 11. Bartłomiejczyk, M. (2006). Strategies of simultaneous interpreting and directionality. *Interpreting*, 8, 149-174. <https://doi.org/10.1075/INTP.8.2.03BAR>. 12. Schallert, D., Carroll, P., & Liu, M. (2004). Working memory and expertise in simultaneous interpreting. *Interpreting*, 6, 19-42. <https://doi.org/10.1075/INTP.6.1.04LIU>. 13. Shlesinger, M. (1995). Shifts in Cohesion in Simultaneous Interpreting. *Translator*, 1, 193-214. <https://doi.org/10.1080/13556509.1995.10798957>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

EBSCO Publishing – багатoproфільна база даних, яка нараховує понад 4600 журналів. (Доступ з Інформаційного центру "Вікно в Америку", Центральна наукова бібліотека ХНУ імені В.Н. Каразіна)

Додаткові інформаційні ресурси розташовано на сторінці кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша ХНУ імені В.Н. Каразіна. URL: <http://foreign-languages.karazin.ua/ru/departments/english-translation-theory-and-practice/library-4>.